

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **S. D.**

skazanego za czyn z art. 200a § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 18 kwietnia 2023 r. kasacji Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zgierzu

z dnia 12 maja 2022 r., II K 861/21,

- 1. uchyla wyrok w części nie zawierającej orzeczenia o środku karnym z art. 41 § 1 a zd. drugie k.k. i przekazuje w tym zakresie sprawę Sądowi Rejonowemu w Zgierzu do ponownego rozpoznania;**
- 2. koszty postępowania kasacyjnego przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 12 maja 2022 r., II K 861/21, po uwzględnieniu wniosku złożonego w trybie art. 387 § 1 k.p.k. uznano S.D. za

winnego popełnienia zarzucanego mu przestępstwa wypełniającego dyspozycję art. 200a § 2 k.k. w zw. Z art. 31 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 200a § 2 k.k. wymierzono mu karę roku ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym. Sąd zobowiązał również oskarżonego do poddania się terapii uzależnienia od alkoholu w systemie ambulatoryjnym oraz orzekł o kosztach postępowania.

Wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się.

Kasację od tego wyroku wniósł Prokurator Generalny w części dotyczącej orzeczenia o środku karnym, w zakresie braku obligatoryjnego rozstrzygnięcia o zakazie zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów lub działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi, na niekorzyść oskarżonego S.D.. Zarzucił mu naruszenie art. 387 § 1, 2 i 3 k.p.k. polegające na niezasadnym uwzględnieniu przez Sąd meriti wadliwego wniosku obrońcy oskarżonego S.D. o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, mimo iż wniosek ten nie zawierał propozycji obligatoryjnego - z mocy art. 41 § 1a k.k. zdanie drugie - orzeczenia na czas określony albo dożywotnio środka karnego, w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów lub działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi, co skutkowało wydaniem wyroku, również z rażącą i mającą istotny wpływ na jego treść obrazą wskazanego wyżej przepisu prawa materialnego. W związku z tym zarzutem skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Zgierzu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna i jako taka zasługuje na uwzględnienie.

Jednym z warunków dopuszczalności wniosku złożonego na podstawie art. 387 § 1 k.p.k. jest zgodność zgłaszanych we wniosku propozycji z obowiązującym prawem. W sytuacji, gdy wniosek nie jest zgodny z prawem, obowiązkiem sądu jest uzależnienie swojej decyzji od dokonania w nim zmian albo rozpoznanie sprawy na zasadach ogólnych.

Tymczasem złożony w niniejszej sprawie wniosek nie uwzględniał obowiązku

orzeczenia środka karnego przewidzianego w art. 41 § 1a k.k. zdanie drugie. Przepis ten stanowi, że sąd orzeka zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. Użyty przez ustawodawcę zwrot „sąd orzeka” wskazuje jednoznacznie, że Sądowi rozpoznającemu sprawę nie pozostawiono swobody decyzyjnej. Zatem w każdej sytuacji procesowej skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego, koniecznym jest orzeczenie w przedmiocie wskazanego środka karnego. Z kolei brak tego obligatoryjnego rozstrzygnięcia winien być uznany za równoznaczny z naruszeniem prawa materialnego stanowiącym względną przyczynę odwoławczą określoną w przepisie art. 438 pkt 1a k.p.k. Jak wskazuje się w orzecznictwie, obraza prawa materialnego ma miejsce wtedy, gdy stan faktyczny został w orzeczeniu prawidłowo ustalony, a nie zastosowano do niego właściwego przepisu prawa materialnego, a także w sytuacji niezastosowania określonego przepisu, gdy jego zastosowanie było obowiązkowe (por. m.in. wyrok SN z dnia 11 kwietnia 2017 r. sygn. akt II KK 31/17, LEK nr 2278309).

W związku z powyższym stwierdzić należy, że w odniesieniu do oskarżonego S.D. zaktualizowały się wszelkie przesłanki obligujące Sąd do zawarcia w wyroku skazującym rozstrzygnięcia w przedmiocie środka karnego, o którym mowa w art. 41 § 1a zdanie drugie k.k. Na mocy wyroku Sądu I instancji przypisano bowiem oskarżonemu popełnienie na szkodę małoletniego X.Y., występku z art. 200a § 2 k.k., ujętego w rozdziale XXV Kodeksu karnego: Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności. Jednocześnie w dacie popełnienia przypisanego czynu, jak i w chwili wyrokowania, brzmienie przepisu art. 41 § 1a k.k. przewidywało obligatoryjne orzeczenie zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio, nie przewidując w tym zakresie żadnych wyjątków lub ograniczeń oraz nie uzależniając zastosowania owej regulacji od zaistnienia jakichkolwiek dalszych przesłanek. Należy również podkreślić, że orzeczenie w

przedmiocie opisanego środka karnego ma charakter obligatoryjny niezależnie od tego czy sprawca przestępstwa przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności dokonanego na szkodę małoletniego uprzednio zajmował tego rodzaju stanowisko lub wykonywał zawód tego rodzaju, a popełniony czyn pozostawał w związku z funkcjonalnym zakresem prowadzonej przez niego działalności.

Tym samym będący wynikiem rażącego naruszenia art. 387 § 1, 2 i 3 k.p.k. brak orzeczenia w analizowanej sprawie zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów lub działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi stanowi również rażącą obrazę art. 41 § 1a k.k. zdanie drugie.

Wskazać również należy, że zgodnie z treścią art. 425 § 2 zd. 2 k.p.k. przedmiotem zaskarżenia może być brak w orzeczeniu określonego rozstrzygnięcia. Ponieważ przepis ten stosuje się odpowiednio w postępowaniu kasacyjnym (art. 518 k.p.k.), to również w tym postępowaniu dopuszczalne jest zaskarżenie braku określonego rozstrzygnięcia sądu w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (zob. uchwała Pełnego Składu Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I KZP 21/14, stwierdzająca, że: W postępowaniu kasacyjnym jest dopuszczalne uchylenie zaskarżonego orzeczenia wyłącznie w części, w jakiej nie zawiera ono rozstrzygnięcia w przedmiocie środka karnego, którego zastosowanie było obligatoryjne (ONSKW 2016/1/1)).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[a]

[as]